

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/60/2025
Identifikačné číslo spisu:	1118010059
Dátum vydania rozhodnutia:	03.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1118010059.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA na neverejnom zasadnutí konanom 3. decembra 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného A. M. pre pokračovací zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f), ods. 3 písm. a), písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/21/2022, z 29. júna 2022

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného A. M. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 8T/5/2018, z 10. novembra 2021 bol obvinený A. M. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f), ods. 3 písm. a), písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti tohto rozsudku. Súd prvého stupňa tiež podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 3T/42/2017, zo 7. decembra 2017 vo výroku o vine, treste a o náhrade škody, rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 2T/58/2017, z 9. novembra 2018 vo výroku o vine a treste, rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 4T/20/2018, z 21. februára 2019 vo výroku o vine, treste a vo výroku o náhrade škody, rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 1T/29/2018, z 10. apríla 2019 vo výroku vine, treste a vo výroku o náhrade škody, trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 3T/146/2019, z 24. septembra 2019 vo výroku o vine, treste a vo výroku o náhrade škody a rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 6T/33/2019, z 26. júna 2020 vo výroku o vine a treste.

Za to bol obvinenému A. M. podľa § 212 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 3 Trestného zákona uložený spoločný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, pričom ho súd podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Podľa § 62 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd

obžalovanému uložil trest zákazu pobytu na území Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na 4 (štyri) roky a podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona, § 74 ods. 1 Trestného zákona obžalovanému uložil protitoxikomanické ochranné liečenie ústavnou formou. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obžalovanému tiež uložil povinnosť nahradiť škodu poškodeným.

O odvolaní obvineného voči rozsudku súdu prvého stupňa rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením, sp. zn. 1To/21/2022, z 29. júna 2022 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného A. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom ustanovenej obhajkyne dovolanie s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku [hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky] a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní uviedol v podstate nasledovné:

„Obvinený opakovane poukazoval na skutočnosť, že nebol vopred informovaný o zmene právnej kvalifikácie o ktorej sa dozvedel až na pojednávaní konanom 10.11.2021, na ktorom súd vyniesol rozsudok. Dňa 21.07.2021 súd pojednával vo veci bez prítomnosti obžalovaného. Z obsahu príslušného súdneho spisu je zrejmé, že 31.05.2021 Okresný súd Bratislava I. poštovou zásielkou „Doručenka Doporučene DO VLASTNYCH RUK“ č.: O. doručoval obvinenému A. M. - uznesenie a predvolanie na hlavné pojednávanie na 21.07.2021. Dňa 02.06.2021 zásielku pošta zaslala späť s poznámkou adresát je neznámy a 03.06.2021 bola vrátená zásielka doručená súdu. Tak prvostupňový, ako i odvolací súd konštatovali, že boli splnené zákonné podmienky na vykonanie hlavného pojednávania a taktiež že bol obžalovaný upozornený na zmenu právnej kvalifikácie. Súdy mali za to, že listiny boli obžalovanému doručené v súlade s ustanovením § 66 ods. 4 Trestného poriadku. Súdy poukázali na fakt, že dovolateľ - obžalovaný pri svojich výpovediach do vyšetrovacieho spisu „26.05.2017 (č. l. 4 vyšetrovacieho spisu) a „08.08.2017 (č. l. 9 vyšetrovacieho spisu)“ uviedol adresu R., E. H. XX/D. V čase doručovania zásielky súdom v máji 2021 nemal adresu trvalého pobytu, zásielky mu boli doručované na obec, alebo v prípade oznámenia cez policajné orgány, prípadne osobne preberal na OO PZ. Súd pri lustrácii obžalovaného musel mať vedomosť o skutočnosti, že od roku 2018 bol vo výkone trestu odňatia slobody, následne prepustený a od augusta 2021 opäť vo výkone trestu odňatia slobody. Okresný súd Bratislava I. predvolanie a uznesenie z 24.05.2017 doručoval 31.05.2021, teda ŠTYRI roky po tom, ako obžalovaný v prípravnom konaní uviedol adresu na doručovanie na adresu H. XX/D, R., čo je adresa bydliska matky dovolateľa. Súd v predmetnej veci doručoval zásielku do vlastných rúk, ale na doručovanie nepoužil zásielku pre opakované doručovanie, čím neboli naplnené ustanovenia § 66 ods. 3 [...] Z uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Tost 41/2011, z 15. decembra 2011 (pochybenie prvostupňového súdu týkajúce sa použitia zlého typu obálky, na doručovanie do vlastných rúk) vyplýva, že zásielka doručovaná dovolateľovi podaná na poštové doručovanie 31.05.2021 nebola doručovaná v súlade s ustanovením § 66 ods. 3, teda neprišlo k zákonnej fikcii doručenia citovaných listín, v súlade s ustanovením § 66 ods. 4 Trestného poriadku. [...]

Súd vo veci vyniesol rozsudok napriek skutočnosti, že súd písomnosti doručované obžalovanému zásielkou z 24.05.2021, odoslanou zo súdu 31.05.2021 sa vrátili súdu už 03.06.2021, teda neprišlo ani k opätovnému doručovaniu zo strany pošty. Súd mal zásielku za doručenú. Uznesenie z 24.05.2021 súd, ani po tom, ako mal vedomosť, že obžalovaný je vo výkone trestu a termín na ďalšie pojednávanie stanovil na 10.11.2021, teda cca o 4 mesiace, opätovne listiny dôležité pre súdne konanie nedoručoval obžalovanému. V zmysle uznesenia ústavného súdu SR z 2. apríla 2014, sp. zn.: I ÚS 157/2014,....“ aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať (štátnu moc možno uplatňovať len v prípadoch a stanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon I ÚS 187/08).“ Dovolateľ je toho právneho názoru, že súd nesprávne doručoval zásielku do jeho vlastných rúk, v dôsledku čoho bolo vykonané hlavné pojednávanie 21.07.2021 v jeho neprítomnosti. V dôsledku nesprávneho posúdenia doručovania listiny/ uznesenia z 24.05.2021 prišlo k

nesprávneho právneho posúdeniu skutočnosti vo vzťahu k oboznámeniu obžalovaného o možnosti posúdenia zmeny právnej kvalifikácie skutku. Podľa názoru dovolateľa popísaným postupom súdu prišlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, ktorý mohol mať vplyv na výsledok trestného konania, najmä porušením Listiny základných práv a slobôd a základných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.“

Vzhľadom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a prikázal Mestskému súdu Bratislava I, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V samostatných podaniach obvinený A.R. M. v súvislosti s podaným dovolaním v podstate uviedol, že nedostal právo na obhajobu (č. l. 321 súdneho spisu) a žiada o zmenu právnej kvalifikácie a preskúmanie uloženého neúmerného trestu odňatia slobody podľa Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 (porovnaj č. l. 411, 416, 440 a 441 súdneho spisu).

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol v podstate nasledovné:

„Je potrebné zdôrazniť, že uvedené písomnosti boli odsúdenému A. M. doručované súdom prvého stupňa na adresu a spôsobom, ktorý výslovne uviedol orgánom činným v trestnom konaní hneď dvakrát v tejto trestnej veci, a to v rámci svojho výsluchu v procesnom postavení obvineného pred povereným príslušníkom Oddelenia železničnej polície PZ v Bratislave 26.05.2017 a rovnako aj v rámci svojho výsluchu v procesnom postavení obvineného pred vyšetrovateľom odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave I 08.08.2017. V zápisniciach o obidvoch úkonoch je ako adresa na doručovanie písomností odsúdeným výslovne uvedená R., E. H. XX/D a spôsob doučovania poštou. Zároveň bol v obidvoch zápisniciach výslovne poučený o doručovaní písomností z trestného konania (aj do vlastných rúk) a následkoch s tým spojených v súlade s ustanovením § 34 odsek 7 Trestného poriadku. Zároveň v súlade s ustanovením § 34 odsek 7 Trestného poriadku bol v obidvoch zápisniciach výslovne poučený aj o jeho povinnosti bez meškania oznámiť príslušnému orgánu zmenu tejto adresy alebo spôsob doručovania. Z uvedeného potom rezultuje záver, že nemôže byť na ťarchu orgánov činných v trestnom konaní a súdu tá skutočnosť, že odsúdený sa v čase doručovania písomností súdom prvého stupňa pre odstup času nenachádzal na ním uvedenej adrese.[...] Pokiaľ obvinený namieta, že súd prvého stupňa v predmetnej veci doručoval vyššie uvedené písomnosti do vlastných rúk, ale na doručovanie nepoužil zásielku pre opakované doručovanie, čím nemali byť naplnené ustanovenia § 66 odsek 3 Trestného poriadku, k tomuto prokuratúra uvádza, že vzhľadom na neznámeho adresáta na ním oznámenej adrese, je nepoužitie poštovej obálky do vlastných rúk s opakovaným doručením v tomto prípade celkom irelevantné. Zákonná fikcia doručenia zásielok súdu prvého stupňa v tomto prípade nastala v súlade s ustanovením § 66 odsek 4 Trestného poriadku (z dôvodu, že adresát je neznámy), tak ako to výslovne konštatuje aj súd prvého stupňa v zápisnici o hlavnom pojednávaní z 21.07.2021 a nie podľa § 66 odsek 3 Trestného poriadku, ako sa nesprávne nazdáva odsúdený. Inými slovami, aj keby súd prvého stupňa použil na doručovanie zásielok typ poštovej obálky do vlastných rúk s opakovaným doručením, nič by sa v tomto prípade nezmenilo, nakoľko poštový doručovateľ po tom, čo by už pri prvom pokuse o doručenie zásielky zistil, že adresát je neznámy, celkom logicky by nevykonával žiadny opakovaný (nový) pokus o doručenie zásielky, keďže takéhoto neznámeho adresáta by ani nemohol vhodným spôsobom upovedomiť, že mu zásielku príde doručiť v iný deň a hodinu, ako to predpokladá ustanovenie § 66 odsek 3 Trestného poriadku (v praxi sa to štandardne deje tak, že poštový doručovateľ zanechá v domovej listovej schránke písomnú výzvu s upozornením, že príde úradnú zásielku opakovane doručiť v termíne uvedenom na výzve). Vzhľadom na uvedené by poštový doručovateľ aj v prípade uplatnenia služby do vlastných rúk s opakovaným doručovaním postupoval rovnako, ako v posudzovanom prípade, to znamená, že po zistení, že adresát je neznámy, by zásielku ako nedoručiteľnú z tohto dôvodu ihneď vrátil odosielateľovi (v tomto prípade súdu prvého stupňa), a teda zákoná fikcia doručenia by nastala taktiež v súlade s ustanovením § 66 odsek 4 Trestného poriadku, ako tomu bolo v posudzovanom prípade, a nie v súlade s ustanovením § 66 odsek 3 Trestného poriadku. Vyššie uvedený postup poštového doručovateľa je prokuratúre známy z praxe a má oporu v konkrétnych ustanoveniach poštových podmienok Slovenskej pošty, a. s. (platných aj v čase doručovania úradných zásielok súdom prvého stupňa v máji roku 2021) [...].

Z [...] ustanovení poštových podmienok poštového doručovateľa (Slovenskej pošty, a. s.) je teda zrejmé, že v prípade, ak je adresát neznámy, poštový doručovateľ nevykonáva žiadne opakované

doručovanie zásielky a takú zásielku ihneď vráti odosielateľovi. Zákonná fikcia doručenia tu nastáva podľa ustanovenia § 66 odsek 4 Trestného poriadku, teda dňom, keď zásielka bola vrátená orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel. O tejto kategórii zákonnej fikcie doručenia bol odsúdený taktiež výslovne poučený v zápisniciach o jeho výsluchu v procesnom postavení obvineného. Napokon odsúdeným citované uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Tost 41/2011, z 15.12.2011 rieši odlišnú procesnú situáciu [...]

Zhrnúc vyššie uvedené skutočnosti má prokuratúra za to, že obvinený A. M. bol riadne a včas predvolaný na hlavné pojednávanie na 21.07.2021, z čoho vyplýva, že boli splnené zákonné podmienky na vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti a taktiež riadne a včas bol súdom prvého stupňa upozornený o možnosti prísnejšieho posudzovania skutku. Tu je potrebné navyše uviesť, že toto upozornenie bolo obsiahnuté v odôvodnení uznesenia o postúpení veci senátu z 24.05.2021, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, a preto také uznesenie nebol súd prvého stupňa ani povinný doručovať odsúdenému do vlastných rúk a contrario podľa § 66 odsek 1 písm. b) Trestného poriadku (podľa zákona by postačovalo teda aj jednoduché doručovanie takej písomnosti podľa § 65 Trestného poriadku), než ako je tomu v prípade predvolania obvineného na hlavné pojednávanie, ktoré je podľa § 66 odsek 1 písm. a) Trestného poriadku potrebné doručovať do vlastných rúk. Na základe vyššie uvedených skutkových a právnych okolností prejednávaneho prípadu možno konštatovať, že už zo samotného obsahu podaného dovolania v spojení s dovolaním napadnutými súdnymi rozhodnutiami je zrejmé, že nie sú splnené odsúdeným uvádzané dôvody dovolania, a to aj bez nutnosti meritórneho preskúmania predmetnej veci.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného A. M. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že je zrejmé, že dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku nie sú splnené.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktné obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

K namietanej neprítomnosti obvineného na hlavnom pojednávaní.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné

podmienky.

Uvedený dovolací dôvod v kontexte trestnej veci obvineného nachádza svoj odraz v tom, že súd je povinný zabezpečiť obvinenému dodržanie všetkých jeho práv, ktoré mu ako obvinenému priznáva Trestný poriadok so zvláštnym dôrazom na právo obvineného na prejednanie jeho trestnej veci v jeho prítomnosti, teda v kontexte ústavných práv a práv zabezpečených medzinárodnými dohovormi, predovšetkým Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na jednej strane pritom stojí právo, no nie povinnosť obvineného zúčastniť sa prejednávania jeho veci pred súdom, pokryté príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku o práve obvineného odmietnuť sa zúčastniť hlavného pojednávania či verejného zasadnutia o odvolaní, resp. právo obvineného výslovne požiadať súd, aby sa hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

V úzkej korelácii s uvedeným je naopak povinnosť obvineného rešpektovať zákonom stanovené pravidlá nevyhnutné pre vykonanie zákonného a spravodlivého súdneho konania za súčasného rešpektovania zásady rýchlosti a hospodárnosti trestného konania v úmysle zákonodarcu vyhnúť sa zbytočným prietahom pri vykonávaní úkonov trestného konania, vrátane konania pred súdom.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada vyjadrená v § 2 ods. 7 Trestného poriadku, a síce právo každého, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Trestný poriadok tak priamo nadväzuje na článok 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Navyiac, právo obvineného na prejednanie veci pred súdom v jeho prítomnosti takisto vyplýva aj z článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorého dikciu je potrebné okrem iného vykladať aj tak, že každý, o právach a povinnostiach ktorého má byť v rámci konania pred súdom rozhodované, má mať v rámci práva na súdnu ochranu možnosť osobne sa na takom konaní zúčastniť; musí mu byť pritom reálne umožnená účasť na konaní, právo vyjadriť sa pred súdom k tomu, čo mu je kladené za vinu a k dôkazom, na ktorých je založená obžaloba. Z tejto zásady sú výnimky prípustné len za splnenia zákonom predpísaných tak formálnych ako aj materiálnych podmienok, ktoré minimalizujú negatívny dopad na spravodlivý proces vyvolaný neprítomnosťou obvineného (porovnaj najmä § 252 ods. 2 Trestného poriadku).

Súdy musia zároveň zabezpečiť včasné a riadne doručenie predvolania spolu s termínom hlavného pojednávania obvinenému, pričom musia dôsledne zväziť hodnovernosť ospravedlnenia neprítomnosti obvineného na hlavnom pojednávaní, resp. v odôvodnených prípadoch hlavné pojednávanie odročiť. Zároveň musia obvineného v zmysle predchádzajúceho odseku poučiť o možnosti vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti, a tak umožniť v plnom rozsahu realizovať jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Z podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku namieta, že nebola splnená jedna z formálnych podmienok vykonania hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti podľa § 252 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, a to konkrétne, že nebol na hlavné pojednávanie vykonané 21. júla 2021 v jeho neprítomnosti riadne a včas predvolaný (porovnaj č. l. 170 a nasl. súdneho spisu).

Za účelom overenia tvrdení obvineného najvyšší súd nahliadol do predloženého spisového materiálu a zistil nasledovné.

Z vyšetrovacích spisov vyplýva, že obvinený bol v prípravnom konaní v oboch neskôr spojených trestných veciach (ČVS: ORP-738/2-VYS-BI-2017 a ČVS: ORP-904/2-VYS-BI-2017) poučený o tom, že je povinný na začiatku prvého výsluchu uviesť adresu, na ktorú sa mu budú doručovať písomnosti, ako aj spôsob doručovania. Rovnako bol poučený o tom, že pokiaľ túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, musí takú skutočnosť oznámiť bez meškania orgánom činným v trestnom konaní

alebo súdu. Obvinený bol taktiež poučený o obligatórnom doručovaní niektorých písomností do vlastných rúk vrátane poučenia o možnosti uplatnenia tzv. fikcie doručenia pri písomnostiach adresovaných do vlastných rúk podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku (porovnaj č. l. 9 - 11 vyšetровacieho spisu č. ČVS: ORP-738/2-VYS-B1-2017 a č. l. 6 - 7 vyšetровacieho spisu č. ČVS: ORP-904/2-VYS-B1-2017).

V reakcii na poučenie obvinený uviedol, že poučeniu porozumel a v oboch neskôr spojených trestných veciach uviedol adresu na doručovanie E. H. XX/D, R. a spôsob doručovania poštou (č. l. 11 vyšetровacieho spisu č. ČVS: ORP-738/2-VYS-B1-2017 a č. l. 7 vyšetровacieho spisu č. ČVS: ORP-904/2-VYS-B1-2017). Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by obvinený od začiatku trestného konania až do začiatku hlavného pojednávania v súlade s poučením oznámil orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu akúkoľvek zmenu adresy alebo spôsobu doručovania.

Po nahliadnutí do spisu najvyšší súd konštatuje, že súd prvého stupňa doručoval predvolanie na hlavné pojednávanie určené na 21. júla 2021 obvinenému do vlastných rúk poštou na ním v prípravnom konaní uvedenú adresu E. H. XX/D, R.. Pokus o doručenie predvolania obvinenému do vlastných rúk bol neúspešný a obvinený sa o predvolaní v skutočnosti nedozvedel, keďže zásielka s predvolaním sa súdu prvého stupňa 3. júna 2021 vrátila s tým, že adresát je neznámy. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 21. júla 2021 vyplýva, že súd prvého stupňa vykonal hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného na základe uznesenia podľa § 252 ods. 2 Trestného poriadku s poukazom na to, že obžalovaný A. M. bol riadne predvolaný na hlavné pojednávanie v súlade s § 66 ods. 4 Trestného poriadku, pričom o možnosti vykonania hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti bol poučený (porovnaj č. l. 170 a nasl. súdneho spisu).

Podľa § 34 ods. 7 Trestného poriadku účinného do 31. júla 2021 obvinený je povinný na začiatku prvého výsluchu uviesť adresu, na ktorú sa mu majú písomnosti doručovať, vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania s tým, že ak túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, musí takú skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu; o doručovaní a následkoch s tým spojených orgán činný v trestnom konaní alebo súd obvineného poučí.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku do vlastných rúk sa doručuje obvinenému obžaloba a predvolanie.

Podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku písomnosť sa považuje za doručенú adresátovi aj vtedy, ak sa zásielka vráti z adresy, ktorú na tieto účely uviedol s tým, že adresát je neznámy, a to dňom, keď bola zásielka vrátená orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel; to neplatí, ak ide o doručenie obžaloby, uznesenia o podmienечnom zastavení trestného stíhania a trestného rozkazu.

Podľa § 252 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. júla 2021 v neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a pritom:

- a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,
- b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetřovaní alebo skrátenom vyšetřovaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetřovania alebo skráteného vyšetřovania,
- c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,
- d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného.

Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že imanentnou zákonnou podmienkou vykonania hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného je doručenie predvolania obvinenému na hlavné pojednávanie v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

Predvolanie na hlavné pojednávanie sa obvinenému podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku doručuje do vlastných rúk, pričom pre zohľadnenie tzv. fikcie doručenia predvolania podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku napriek reálnemu nedoručeniu zásielky s predvolaním do dispozičnej sféry obvineného musia byť v čase doručovania kumulatívne splnené nasledovné procesné podmienky:

- obvinený bol poučený o doručovaní a následkoch s tým spojenými zo strany orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu (§ 34 ods. 7 Trestného poriadku účinného do 31. júla 2021),
- obvinený v priebehu trestného konania uviedol adresu a spôsob doručovania pre účely doručovania písomností v tomto trestnom konaní,
- zásielka sa z ním uvedenej adresy vrátila súdu s tým, že adresát je neznámy,
- nejde o doručenie obžaloby, uznesenia o podmienечnom zastavení trestného stíhania a trestného rozkazu.

S poukazom na vyššie zhrnuté okolnosti prejednávanej veci najvyšší súd konštatuje, že všetky v predchádzajúcom odseku uvedené podmienky pre zohľadnenie tzv. fikcie doručenia predvolania obvinenému podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku a podľa § 34 ods. 7 Trestného poriadku účinného do 31. júla 2021 boli splnené. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, ak pri rozhodovaní o vykonaní hlavného pojednávania 21. júla 2021 v neprítomnosti obvineného vychádzal z predpokladu, že predvolanie bolo obvinenému M. riadne doručené zohľadňujúc fikciu doručenia podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku.

Správnosť postupu súdu prvého stupňa nespochybňuje ani námietka dovolateľa, podľa ktorej súd pri doručovaní predvolania použil nesprávny typ obálky, ktorý neumožňoval opakované doručovanie predvolania v zmysle § 66 ods. 3 Trestného poriadku. Najvyšší súd k tejto námietke uvádza, že je potrebné rozlišovať medzi podmienkami uplatnenia fikcie doručenia podľa § 66 ods. 3 Trestného poriadku a podmienkami uplatnenia fikcie doručenia podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku. Fikcia doručenia zásielky adresovanej obvinenému do vlastných rúk podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku na rozdiel od fikcie doručenia podľa § 66 ods. 3 Trestného poriadku nastáva aj bez realizácie tzv. opakovaného doručovania zásielky zo strany doručovateľa. Pre účely praxe možno preto konštatovať, že pre nastúpenie účinkov doručenia zásielky adresovanej obvinenému do vlastných rúk na základe fikcie doručenia podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku postačuje, ak je zvolený typ obálky - doručenie do vlastných rúk, a to bez ohľadu na to, či súd prostredníctvom voľby typu obálky požiadala alebo nepožiadala doručujúci orgán o opakované doručovanie zásielky v súlade s § 66 ods. 3 Trestného poriadku.

Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov uzatvára, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku nemožno na podklade dovolateľových námietok považovať za naplnený, keďže dovolací súd nezistil, že by v predloženej veci nebola 21. júla 2021 splnená namietaná podmienka vykonania hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného A. M. podľa § 252 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku.

K údajnému porušeniu ustanovenia § 284 ods. 2 Trestného poriadku.

V zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku (R 120/2012-I). Z uvedeného je preto potrebné vyvodíť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

V prípade výskytu formálne nesprávne označených dovolacích námietok sa aplikuje tzv. princíp viazanosti dovolacími námietkami (a nie ich konkrétnym formálnym označením tak, aby tieto presne a

jasne zodpovedali konkrétnemu dovolaciemu dôvodu, naplnenia ktorého sa domáha obvinený). Priamym „pretavením“ dotknutého princípu (R 120/2020) je tomu zodpovedajúca povinnosť dovolacieho súdu spočívajúca v tom, že dovolací súd skúma možnosť zaoberať sa takýmito námietkami z toho pohľadu, či z obsahového (materiálneho) hľadiska naplňajú niektorý z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd preto dovolanie obvineného z časti posúdil v súlade s § 385 ods. 1 Trestného poriadku podľa jeho obsahu a nad rámec dovolateľom výslovne označených dovolacích dôvodov skúmal aj naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zodpovedajúcemu dovolateľovej námietke porušenia ustanovenia § 284 ods. 2 Trestného poriadku súdom prvého stupňa v jeho neprospech.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Súčasťou obhajobných práv je aj právo obvineného na informácie o obvinení. V dôsledku uplatňovania tohto práva v trestnom konaní má obvinený najmä právo na to, aby bol v priebehu trestného konania informovaný, aký skutok sa mu kladie za vinu a tiež aká právna kvalifikácia skutku mu v prípade preukázania viny hrozí. Právo obvineného na informácie o obvinení sa týka aj práva na informácie ohľadne zmeny právnej kvalifikácie skutku v priebehu trestného konania, o čom musí byť v prípravnom konaní informovaný zo strany orgánov činných v trestnom konaní (porovnaj § 206 ods. 6 Trestného poriadku), resp. v súdnom konaní zo strany súdu (§ 284 ods. 2 Trestného poriadku). Nesplnením si informačnej povinnosti zo strany orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu dochádza k podstatnému obmedzeniu až znemožneniu riadneho vykonávania ďalších obhajobných práv, a teda k porušeniu práva na obhajobu, ktoré môže, ale aj nemusí s prihliadnutím na intenzitu porušenia odôvodniť naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že v súdnom konaní dodržanie práva obvineného na informácie o obvinení garantuje ustanovenie § 284 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého uznať obžalovaného za vinného z trestného činu podľa prísnejšieho ustanovenia zákona, ako podľa ktorého posudzovala skutok obžaloba, môže súd len vtedy, ak obžalovaného na možnosť tohto prísnejšieho posudzovania skutku upozornil skôr, ako súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Ak o to obžalovaný alebo jeho obhajca požiada, treba mu poskytnúť znova lehotu na prípravu obhajoby a hlavné pojednávanie na ten účel odročiť najmenej o päť pracovných dní.

Zamerajúc sa na námietky dovolateľa možno konštatovať, že z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že spolu s predvolaním obvineného na hlavné pojednávanie bolo obvinenému rovnakou zásielkou doručené uplatnením fikcie doručenia podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku aj uznesenie samosudcu o postúpení veci senátu, súčasťou ktorého bolo aj poučenie obvineného v zmysle § 284 ods. 2 Trestného poriadku o možnosti, že skutok sa bude posudzovať ako pokračovací zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f), ods. 3 písm. a), písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona v časti spáchaný v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona (porovnaj č. l. 142 a 146 súdneho spisu) .

Ak teda obvinený v dovolaní namieta, že súdom prvého stupňa nebol v súlade s § 284 ods. 2 Trestného poriadku upozornený na možnosť posudzovania skutku podľa prísnejšieho ustanovenia, ako podľa ktorého skutok posudzovala obžaloba, skôr, ako súd vyhlásil dokazovanie za skončené, predmetné tvrdenie obvineného nezodpovedá skutočnostiam vyplývajúcim z predloženého spisu. Súd prvého stupňa si riadne splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 284 ods. 2 Trestného poriadku, pričom za reálne neoboznámenie sa s obsahom zásielky nesie zodpovednosť výlučne obvinený.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd poznamenáva, že z obsahu spisu, ako aj obsahu dovolania vyplýva, že obvinený a jeho obhajca sa o možnosti posudzovania skutkov podľa prísnejších ustanovení Trestného zákona dozvedeli aj reálne a osobne, a to konkrétne na hlavnom pojednávaní konanom 10. novembra 2011. Pozornosti dovolacieho súdu v tejto súvislosti neuniklo, že obvinený a ani jeho obhajca na hlavnom pojednávaní nežiadali o poskytnutie dodatočnej lehoty na prípravu obhajoby a o odročenie hlavného pojednávania z dôvodu zmeny právnej kvalifikácie skutku v priebehu súdneho konania (porovnaj č. l. 207 a nasl. súdneho spis). Námietka obhajoby teda nezodpovedá nielen právnej fikcii, ale rovnako ani reálnemu stavu poznania obvineného o možnej právnej kvalifikácii skutku súdom prvého stupňa.

S poukazom na vyššie uvedené nemožno konštatovať akékoľvek porušenie práva obvineného na obhajobu a už vôbec nie porušenie práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K použitiu priaznivejšieho Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť,

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesení rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre

páchateľa priaznivejší.

V reakcii na námietky dovolateľa týkajúce sa označeného dovolacieho dôvodu s poukazom na namietanú nesprávnú aplikáciu § 2 ods. 1 Trestného zákona najvyšší súd uvádza, že priaznivejšia novela Trestného zákona, na ktorú sa obvinený v dovolaní odvoláva, nadobudla účinnosť až po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa (6. augusta 2024), pričom platí, že priaznivejšia právna úprava sa v zmysle § 2 ods. 1 Trestného zákona uplatňuje len vtedy, ak nadobudne účinnosť pred právoplatnosťou napadnutého rozhodnutia o vine a treste. K tomu porovnaj napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky R 17/2007 ale aj rozhodnutie ESLP vo veci Case of Scoppola v Italy (No 2) 10249/03 zo 17.9.2009, v ktorom ESLP vyslovil, že článok 7 ods. 1 Dohovoru zaručuje nielen zásadu zákazu retroaktivity prísnejších trestných zákonov, ale implicitne aj zásadu retroaktivity miernejšieho trestného zákona. Táto zásada je zakotvená v pravidle, že ak existujú rozdiely medzi trestným zákonom platným v čase spáchania trestného činu a následnými trestnými zákonmi prijatými pred vynesením právoplatného rozhodnutia, súdy musia uplatniť zákon, ktorého ustanovenia sú pre obžalovaného priaznivejšie

Zmena právnej úpravy v prospech obvineného po nadobudnutí právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku nezakladá žiadne porušenie zákona, ani naplnenie žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak by bol dovolací súd povinný prihliadať na akúkoľvek zmenu právnej úpravy po právoplatnosti rozhodnutia súdu, vzniklo by tak riziko kontinuálneho cyklu rozhodovania, ktoré by neprimerane narušilo princíp právnej istoty.

Prihliadajúc na všetky skutočnosti uvedené v odôvodnení tohto uznesenia je zrejmé, že v trestnej veci dovolateľa na podklade ním predložených námietok k naplneniu dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d) a písm. i) Trestného poriadku (a ani iných) nedošlo, a preto dovolací súd dovolanie obvineného A. M. odmietol ako zjavne nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.